

GAZETA

Wielkiego

Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornej W. Dekera i Spółki. — Redaktor: A. Wannowski.

№ 104. — W Poniedziałek dnia 6. Maja 1833.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 2 Maja.

N. Pan raczył najmiłościwiej, Xięcia Fryderyka Carolath-Schönaich-Saabor, mianować Sędzią Ziemiańskim powiatu Zielonogórskiego obwodu Regencyjnego Lignickiego.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 30. Kwietnia.

Onegdaj przed południem na pokojach zamkowych, obecni w tutejszej stolicy Generałowie, członkowie rządu, oficerowie wszelkich stopni, urzędnicy władz rozmaitych, powitali JO. Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego, Namiestnika w Królestwie.

Szwajcarya.

Z Zürich, dnia 17. Kwietnia.

Radzie Regencyjnej w Bern natychmiast po wiadomości o wkroczeniu Polaków przelożono wniosek, aby ich zaopatrzonych w pieńiadze i żywność niezwłocznie przez grńnicę nazał odesłała. Ale większość wtenczas przećciw temu wnioskowi się oświadczyła, bąc z braku stałości, bąc miłosierdziem powodo-

wana, bąc z bojaźni, aby nie straciła popularności własnej i nie ściagnęła na się nienawiści stowarzyszeń politycznych. Dopiero w kilka dni potēm zastanowiwszy się nieco, dała taż Rada rozkaz, aby późniē pojedynczo z Francyi przybywającym zabroniono przystępu do Kantonu. Wszyscy teraz w wysokim stopniu ciekawi, co kanton Bernski z owymi 400 tułaczami począć zamysła.

Z Bazylei, dnia 23. Kwietnia.

Rząd kantonu Solothurn wydał rozkaz do władz nadgranicznych, aby każdego Polaka niemającego prawem przepisane paszportu, w ciągu 24 godzin za granicę oddaliły.

Z dnia 25. Kwietnia.

Gazeta tutejsza wyraża: „Rząd odebrał autentyczne doniesienie, że na mocy postanowienia Ministeryum W. Xiążęco-badeńskiego, Polakom nawet w tym razie, gdy dawniejsze paszporta mają, jednak przystęp do ziemi badenkiej zabroniony; równocześnie nadeszło doniesienie od Prefektury w Colmar, że Polacy, chcący wracać do Francyi, w razie potrzeby, nawet gwałtem i orężem od granic kraju mają być oddaleni. Chwycił się więc rząd bazylejski sroższych środków ostrożności. Otrzymał oraz rząd pismo wyższych oficerów polskich, skierowane do Sejmu szwajcarskiego, w którym ciż w imieniu 470, tymczasowo w kantonie Bern przebywających Polaków, dla tychże o ia-

skawe przyjęcie i gościnne wsparcie upraszają. Rząd zlecił kanellaryi, aby w odpowiedzi oświadczyła oficerom polskim, że położenie i stosunki Kantonu nie pozwalają, aby tej petycji zadość uczynić.

N i e m c y.

Z Frankfurtu n. M., dn. 27. Kwietnia.

Wedle tutejszego Journal, spiknęło się onegdaj w okolicach Wormacyi chłopstwo Hessen-Darmsztadzkie i Nadreńsko-Bawarskie, z przyczyny sprzeczki jakiejsz zaszłej o pastwiska po nad granicą. Poczyniono już stosowne przygotowania, aby przywrócić spokojność.

Z dnia 28. Kwietnia.

Donoszą nam z Wielk. Xięstwa Heskiego: „Dnia 26. Kwietnia wyruszył z Darmsztadu do Wormacyi oddział wojsk Wielko-Xiążęcych z przyczyny zamieszek zaszłych na pastwisku mieszczan pod Wormacyą. Bezprawia te, które aresztą żadnego nie miały dążenia politycznego, chyba że ich kto szukać chce w duchu nieładu i niesforności, towarzyszącym uroczystości Hambachskiej, wydarzyły się z przyczyn następujących: Pastwisko mieszczan, z którego też dawniej dwie gminy Nadreńsko-Bawarskie użytkować prawo miały, zostało wedle praw tutejszych i w porozumieniu z władzą Bawarską między miasto i przyległe gminy podzielone. Dnia 23. Kwietnia nadejściem niespodzianie około 400 ludzi, z muzyką na przodzie, z owych Nadreńskich okolic na pastwisko mieszczan, zarzuciło rowy granicę stanowiące, powyrywało 15,000 małych drzewek, przez miasto Wormacyą zasadzonych, i wrzuciło je w Ren. Motłoch z Wormacyi przyłączył się do buntowicieli. Spili się wszyscy i dopuszczali się gwałtów na strażnikach, usiłujących ich wstrzymać od dalszych zamachów. Wieczorem ku siła się ta chęłastra zburzyć domy członków Rady w Wormacyi, którzy za owym podziałem głosowali; wszakże środki ostrożności natychmiast użyte i wzmocnienie odwachów zapobiegło temu i tuszyć sobie wypad, że te bezprawia uwiedzionego pospolstwa powtarzać się nie będą.

F r a n c y a.

Z Paryża, dnia 25. Kwietnia.

Dzisiaj zamknął Król Jmć posiedzenie Izby mową osobiście. (Redakcyja mowę tę jutro umieści.)

Z dnia 26. Kwietnia.

Wczoraj przyaresztowano tu w hotelu „de Normandie“ trzech Polaków i zaprowadzono na prefekturę policyi; mają oni być wywiezieni za granicę belgijską z rozkazem, aby nigdy nie wracali do Francyi.

W Montpellier z przyczyny rozruchów powstałych między akademikami tamecznymi, prelekcye wydziału medycznego tymczasowo zostały zawieszono.

Dziennik Nouvelliste zapewnia, iż uwolnienie Pana Cabet, przez sąd przysięgłych tutejszego Sądu Kryminalnego, nastąpiło tylko większością 7 kresek przeciw 5.

W doniesieniu, iż młoda Królowa portugalska, Donna Marya da Gloria, kończąc dn. 19. Kwietnia 14ty rok życia, będzie pełnoletnią, zachodzą dwie omyłki: Raz, że już dnia 4. Kwietnia skończyła lat 14, a powtórę, iż tylko dawne prawo portugalskie, później skasowane, stanowi tyle lat do pełnoletności. Nowe zaś prawo, objęte w Konstytucyi r. 1826. wyraża, iż Królowa dopiero w 18tym roku wieku swego jest pełnoletnią.

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 23. Kwietnia.

Xiążę Nemurski spodziewany tu na dzień 1. Maja, a Xiążę Orleański na d. 4. m. p.

Morning Herald nadmienia o pogłosce, że Lord Palmerston ma zostać Nad-Namiestnikiem Indyów. Pan Humę w mowie mianej wczoraj na posiedzeniu Izby wschodnio-indyjskiej napomknął coś o tej wieści, oświadczając, że za wszystkie swoje posiadłości wschodnio-indyjskie ani grosza nie da, skoro pewny Lord zostanie mianowany Generalnym-Gubernatorem Indyów.

Unia polityczna cech rzemieślników w Dublinie (National - Frades - Political - Union) została na mocy bilu zniewalającego irlandzkiego przez Lord-Namiestnika rozwiązana i każde jej zgromadzenie zabronionem. Podobna proklamacya ma wyjść wkrótce przeciw konserwatynom.

Influenca niezmiernie się u nas rozgościła. W przeszłą niedzielę 800 samych Kommissarzy policyi zachorowało.

Okręt przybyły d. 20. m. b. z morza Śródziemnego do Falmouth przywiózł wiadomość, że siła morska rosyjska tam się gromadząca z siedmiu się składa okrętów liniowych i 40 przewozowych.

Onegdaj przełożono Królowi listę zbrodniarzy, osadzonych w więzieniu w Newgate, a skazanych na śmierć w ciągu miesiąca Lutego. Król ulaskawił wszystkich, prócz jednego nazwisiem Loney, który popełnił gwałtowną kradzież.

Posiedzenie wczorajsze Izby niższej. Pan Th. Attwood zapytał, jakie Ministrowie przedsięwzięli kroki względem zajęcia Konstantynopola przez Rossyan, które niemylnie nastąpi, aby ocalić interes Europy i honor Anglii? Wolano: „Oh! Oh!“ a Lord Althorp odpo-

wiedział, iż wedle jego zdania nie przystoi oświadczać, jakie rządu w tej mierze uczynił kroki. Wystąpił potem brat tego Pana Attwood, Mathias Attwood z wnioskiem swoim oddawna zapowiedzianym „aby wyznaczono Kommissyą do rozpoznania przyczyn biedy w kraju, oraz w jakim względzie bieda ta nie zawisła od obecnego systemu pieniężnego, wpływ wywiera na rolnictwo, handel i przemysł krajowy.“ Pan Attwood dołączył do wniosku tego obszerną rozprawę, z której my tu tylko następujący przytaczamy wyjątek: „Rozumiem, iż w teraźniejszej Izbie niższej mężowie zasiadają, którzy więcej za własnym idą przekonaniem od dawniejszych Parlamentów, przynoszących własne przeświadczenie w ofierze duchowi stronnictwa, do którego się raz byli przyłączyli. Na nieszczęście przywódcy tych stronnictw w obecnej Izbie już poczynili pewne postanowienia względem systemu pieniężnego, twierdząc, że się zgadza z korzyścią kraju. Zarobkowość aż do szczytu zniszczona i zdeptana, naprożno! wszystkie brzemienia narodowe powiększyły się! i na to nie zwracają uwagi swojej ani nie pozwalają, żeby badania jakie przedsięwzięto. Jest to najokropniejsza niesprawiedliwość. Rząd w każdym doniesieniu o nędzy ludu, upatruje tylko oskarżenie siebie samego, przeto też w ciągu lat 20 wszystkie doniesienia tego rodzaju odrzućano, jako przesadne i fałszywe. Pan Baring nie omieszkował przy takiej sposobności cieszyć lud, ile możliwości; powiedział mu, żeby trochę tylko zaczął, dopóki pytania względem przywileju banku i Towarzystwa Wschodnio-Indyjskiego nie będą uchylone, poczem dobre mienie kraju znowu niechybnie się podniesie. Ale ludowi przybrakło nareszcie cierpliwości, nie chce i nie może on dłużej czekać. — Inni usiłują zwalczać nasz wniosek przez długie szeregi liczb; tyle, powiadają, potrzebuje kraj pieprzu, tyle cegieł, tyle cukru, tyle kawy — więc nie ma biedy. Przebóg! Czyż to nie urąganie się z ucisku! Przy podobnej okazyi dowodzone kwitnącego stanu handlu winnego przez mnostwo handlarzy, podczas kiedy na stole Izby leżał wykaz, że sprzedaż wina bardzo się zmniejszyła. Zaczny Lord Althorp, chcąc mię nakłonić do odłożenia wniosku mego na dzień dzisiejszy, sądził, że budżet jego może wcale go uczynić niepotrzebnym; lecz mażli się rzecz tak istotnie? Uczyniłżeż zacny Lord zadość prośbom średniego stanu kupieckiego, aby zniesiono taxę od domów i okien? Radbym wiedział, jaka część ścieśnionego i ukróconego budżetu istotną ludowi przyniesie ulgę! Budżet tak chudy, jak kupcy mniejsi: ci powiadają, iż

nie mając nic, nie też płacić nie mogą; zacny Kanclerz skarbowy nawzajem oświadcza, że skarb państwa pusty, że więc nadal płacić muszą. Ale właśnie to najgłówniejszym dla mnie pochope, domagać się rozpoznania przyczyn biedy. Od lat 20 razem z biedą wzrastały bezprawia i zbrodnie ubogich. Zacny Lord mając pod rozrządzeniem swoim 50 mil. funt. ledwo pół miliona oszczędzić jest w stanie; lecz możeżli to liche oszczędzenie ocalić kredyt publiczny albo choć w jednym tylko nieprzewidzianym przypadku, np. po nieurodzaju, cierpiącą część ludu wspomodzą? W takim razie skarb powinienby być przynajmniej 3 miliony wydać, trzeba by więc zaciągnąć pożyczkę, a tak zamieszanie finansowe jeszczeby się powiększyło.“ — Rozwodził się następnie mówca nad szkodliwymi skutkami, które dotychczasowy system obiegu pieniędzy w Anglii na wszystkie klasy towarzystwa wywiera. — Lord Althorp przeciwnie zbijając wniosek uczyniony przełożył poprawkę następującej treści: „Izba tego zdania, że każda odmiana pieniędzy krajowych, dążąca do zniżenia wartości onych, niekorzystna.“ P. Grote wspierał tę poprawkę, równie jak P. Poulett Thomson, który przytaczając fakta dowieść usiłował, że po ściągnięciu bomażek (papierowych pieniędzy) i funt wartości, położenie ludu się polepszyło. Popierał on zdanie swoje mianowicie tym argumentem, że płace dla najemników nie zniżyły się bynajmniej w równym stosunku z ceną żywności; doznaje to twierdzenie wyjątku jedynie tylko w rękodzielnictwach. Odrzucono następnie debatę na dzisiejszy wieczór.

Pisma publiczne tutejsze umieszczają następujący wyjątek z Gazety wychodzącej w Korfu: „Gdy Król Otto, udając się do Grecyi, zwiedził wyspę Korfu, Lord Nugent oprowadził go po różnych miejscach aż do wąwozu San Pantaleone. Monarcha ten chwalił piękność widoków; wracając wstąpił do austeryi we wsi Scripero, i prawdziwie po spartańsku, kazał sobie dać chleba, sera i wina. Widząc zaś zbierający się tłum, który chciał okazać swą radość z zaszczytu, jakiego wieś ta doznała, Król kazał dla wszystkich ludzi dać chleba i wina, aby pili za jego zdrowie; sam nawet wraz z Lordem Nugent krajał chleb, i między tłum rozdawał.“

Podług odebranych tu wiadomości z Grecyi, Pan Dawkins, dotychczasowy Rezydent, a teraz Poseł angielski przy Dworze Króla Otto, był pierwszym dyplomatykiem, który młodego Monarchę za przybyciem jego do Grecyi powitał.

Publication du Journal periodique intitulé: *Magasin pittoresque*. 52. Livraisons par an, ornées de 250 Vignettes. Prix d'abonnement pour 3 mois 4 zlp., pour 6 mois 7 zlp., pour un an 13 zlp.

On s'abonne à Posen chez Heine & Comp. où l'on distribue aussi le Prospect gratis.

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Sąd Ziemiański niżej wyrażony wzywa Antoniego Bonifacego Skotnickiego, syna Wojciecha i Rozalii małżonków Skotnickich w roku 1752. urodzonego, który się w roku 1771., do Barskiej konfederacyi przyłączył i od tego czasu o swém życiu i pobycie żadnego doniesienia nieuczynił, niemniej spadkobierców jego nieznajomych, aby się w terminie peremtorycznym na

dzień 24ty Września 1833.

zrana o godzinie 9. przed Ur. Wiśniewskiem Referendarzem Sądu Ziemiańskiego w miejscu posiedzeń naszych wyznaczonym bądź to osobiście bądź przez legitymowanego pełnomocnika stawili, w przeciwnym albowiem razie Antoni Bonifacy Skotnicki za umarłego ogłoszony i majątek jego w depozycie się znajdujący, zgłaszającym się spadkobiercom w miarę wykazania legitymacyi wydanym będzie.

W Poznaniu, dnia 29. Października 1832.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

PATENT SUBHASTACYJNY.

Dom na ulicy Wodnej w rogu ulicy Nożowej tu w Poznaniu pod Nrem 163. położony, do pozostałości cukiernika Ludwika Konstantego Possot należący, drogą dobrowolnej subhastacyi przedany będzie.

Taxa sądowa wynosi 10,268 Talarów 10 sgr. Termin zawity wyznaczony jest na

dzień 21. Sierpnia r. b.

godzinę 9tą przed południem. Odbywać się będzie w Izbie stron tutejszego Sądu Ziemiańskiego przez Referendaryusza Sądu Nad-Ziemiańskiego Pflucker. Chęć kupienia mający wzywają się niniejszém, aby się na terminie wymienionym stawili, z warunkami obznajmili się i licyta swoje do protokołu podali. Przybicie nastąpi na rzecz najwięcej dającego, z zezwoleniem interessentów.

Sporządzoną taxę codziennie w Registraturze Sądu Ziemiańskiego przejrzeć można.

Poznań, dnia 4. Kwietnia 1833.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

OBWIESZCZENIE.

Sołectwo we wsi Radzewie w powiecie Szremskim pod liczbą 1. leżące, Ur. Józefowi Grodzickiemu należące, będzie drogą koniecznej

subhastacyi przedane. — Taxa sądowa wynosi 1456 Tal. 16 sgr. 8 fen. Termin do licytacyi wyznaczony jest na

dzień 21. Sierpnia r. b.

zrana o godzinie 10. — Odbywać się będzie w Izbie stron tutejszego Sądu Ziemiańskiego przez Assessora Wyższego Sądu Appellacyjnego Goetz. — Chęć kupienia mający wzywają się niniejszém, aby się na terminie wymienionym stawili, z warunkami obznajmili i licyta swoje do protokołu podali. — Przybicie nastąpi na rzecz najwięcej dającego, jeżeli przeszkody prawne nie zajdą.

Poznań, dnia 14. Kwietnia 1833.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

OBWIESZCZENIE.

Panna Paulina Lewy w assystencyi jej ojca Rafaela Lewy i kupiec Herrmann Rochocz, oboje w Grodzisku, wyłączyli między sobą, przed wniściem w małżeństwo, w moc na dniu 29. Marca r. b. sądownie działanego układu, wspólność majątku i dorobku.

Buk, dnia 1. Kwietnia 1833.

Królewsko - Pruski Sąd Pokoju.

Dyrekcya Ziemstwa w Warszawie ogłosiła, iż nowe kupony wydawane tylko będą za okazaniem oryginalnych listów zastawnych. Dla ułatwienia szanownej Publiczności osiągnięcia nowych kuponów bez trudności i wielkich kosztów podjąć chęć zaciąganie tychże, za wynagrodzeniem $\frac{1}{3}$ procentu czyli dziesięciu groszy polskich od stu złotych polskich kapitału w listach zastawnych, które odbiorę i za które wystawię wystarczające rewersa.

Poznań, dnia 29. Kwietnia 1833.

Fryderyk Bielefeld,
kupiec na Starym Ryнку pod Nr. 45.

Świeży tegoroczny porter otrzymał

Józef Verderber.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierów i pieniędzy.

Dnia 2. Maja 1833.	Papierami	Gotowizną
Oblig. długu państwa . . .	96	95½
Oblig. bankowe aż do włączenia lit. H.	—	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	97½	—
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego	—	100
Wschodnio-Pruskie	99	—
Śląskie	—	105½